



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25137/2023
14.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Суботин, адвокат из ..., против туженог „Триглав осигурања“ а.д.о. Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Зрењанину Гж 1716/21 од 28.06.2023. године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Зрењанину Гж 1716/21 од 28.06.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Зрењанину Гж 1716/21 од 28.06.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Бечеју П 316/2020 од 31.08.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 27.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бечеју П 316/2020 од 31.08.2021. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име накнаде материјалне штете за сачињен записник о оштећењу путничког возила рег.ознаке ... исплати 9.000,00 динара са законском затезном каматом од 11.05.2020. године, до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка од 39.800,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, до исплате.

Пресудом Вишег суда у Зрењанину Гж 1716/21 од 28.06.2023. године усвојена је жалба туженог па је преиначена првостепена пресуда тако што је

одбијен тужбени захтев и обавезан тужилац да туженом на име трошкова првостепеног и другостепеног поступка исплати 29.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбе члана 403. став 2. тачка 2. и 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

Имајући у виду да је побијаном пресудом правноснажно окончан поступак у спору мале вредности у смислу члана 468. став 1. ЗПП (вредност предмета спора је 9.000,00 динара, који износ је очигледно испод законом прописаног цензуса од 3.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе), а да је чланом 479. став 6. ЗПП изричито прописано да против одлуке другостепеног суда донете у поступку о спору мале вредности није дозвољена ревизија, сходно томе у овој врсти спора дозвољеност ревизије се не цени према одредбама члана 403. став 2. тачке 2) и 3) Закона о парничном поступку.

Међутим, по оцени Врховног суда испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одредбама члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23 и др.закон - у даљем тексту: ЗПП) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Врховни суд, у границама својих овлашћења прописаних чланом 404. ЗПП, налази да су испуњени услови да се дозволи одлучивање о ревизији тужиоца, као посебној ревизији, јер је то потребно ради уједначавања судске праксе по питању обавезе туженог да накнади тужиоцу материјалну штету која је настала сачињавањем и плаћањем записника о оштећењу возила пре подношења тужбе и покретања парничног поступка.

Из наведеног разлога, на основу члана 404. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући испитујући правилност побијане пресуде, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 02.05.2020. године дошло је до саобраћајне незгоде у ... на раскрсници улица ... и ..., коју је изазвао осигураник туженог на тај начин што је неуступањем права првенства пролаза предњим делом свог возила налетео на предњи део путничког возила рег.ознаке ... којим је управљао тужилац, услед чега је на возилу тужиоца настала материјална штета, а тужилац задобио телесне повреде. Тужилац је ангажовао судског вештака машинске струке да му сачини записник о оштећењу његовог путничког возила, за који записник је дана 11.05.2020.године платио 9.000,00 динара. На име неспорног дела материјалне штете на возилу, тужени је тужиоцу 24.07.2020. године исплатио 160.343,11 динара, а овај износ не покрива трошкове које је тужилац имао поводом израде записника о оштећењу возила.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и досудио му тражени трошак за састављање записника о оштећењу возила, опредељен у висини износа који је тужилац платио вештаку, а коју чињеницу тужени у току поступка није ни оспоравао. Тужени је оспоравао само право тужиоца на накнаду овог трошка наводима да је записник о оштећењу возила могао сачинити бесплатно код њега. По становишту првостепеног суда, трошак сачињавања записника о оштећењу возила у износу од 9.000,00 динара, који је тужилац неспорно платио дана 11.05.2020. године, представља нужан и неопходан трошак за тужиоца који му је проузрокован кривицом осигураника туженог, а није постојала обавеза тужиоца као оштећеног лица да се првенствено обрати осигуравачу чији је осигураник одговоран за настанак штете ради сачињавања записника о оштећењу, већ је тужилац имао право да изабере и ангажује стручно и независно лице ради процене оштећења насталих на његовом возилу и изради записника о оштећењу, па је тужени у обавези да му тај износ накнади као вид материјалне штете са припадајућом законском затезном каматом од дана плаћања у смислу чланова 154. 155. и 185. и 190. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду трошкова спорног записника, са образложењем да није доказано да је ангажовање вештака са сврхом сачињавања записника било нужно и неопходно, односно да је уопште било потребно да би тужилац у вансудском поступку остварио накнаду материјалне штете. Тужилац није доказао да би без достављања предметног записника у прилогу одштетног захтева не би могао да оствари накнаду штете на возилу. Такву нужност и неопходност ангажовања судског вештака представљала би евентуално ситуација у којој се током вансудског поступка тужилац обраћао служби туженог у којима раде проценитељи, а да му том приликом није било омогућено да сачини записник о оштећењу возила, односно да му је евентуално одштетни захтев од стране туженог враћен на допуну или одбијен као непотпун. По оцени другостепеног суда тужилац се на постојање оваквих ситуација у којима су постојале тешкоће у остваривању права на накнаду материјалне штете није позивао, те се има сматрати да нису ни постојале, што његов захтев чини неоснованим.

По оцени Врховног суда, ревизијски наводи тужиоца којима се указује на неправилност одлучивања другостепеног суда у погледу тужбеног захтева за накнаду материјалне штете на име сачињавања записника о оштећењу возила су основани. Другостепени суд је погрешно применио материјално право на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 154. став 1 Закона о облигационим односима (у даљем тексту ЗОО) прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета)-члан 154. ЗОО. Према одредби члана 185. став 1. ЗОО одговорно лице је дужно да успостави стање које је било пре него што је штета настала. Одредбама члана 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности, осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем само ако треће оштећено лице захтева њену накнаду, а оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе.

Наиме, основни принцип код накнаде материјалне штете је успостављање стања које је било пре него што је штета настала, а у конкретном случају тужени је као одговорно лице дужан успоставити раније стање, сходно члану 185. став 1. у вези чланова 940. став 1. и 941. став 1. ЗОО. Тужилац је по оцени ревизијског суда имао оправдан трошак за сачињавање записника о оштећењу возила како би се обезбедили фактички услови за утврђивање висине настале материјалне штете на његовом путничком возилу. С обзиром да не постоји законом установљена обавеза трећих оштећених лица да се првенствено и превасходно обрате осигуравачу лица које је скривило саобраћајну незгоду ради сачињавања записника о оштећењу возила, опредељење тужиоца да самостално одабере стручно лице које ће прегледати оштећено возило и о томе сачинити предметни записник, независно од стручних служби туженог, не може се сматрати као његов допринос повећању настале штете. Тужиоцу, као оштећеном лицу које има намеру да поднесе одштетни захтев туженом, не може се ускратити право да сам изврши избор обавезне и додатне документације коју жели да приложи уз одштетни захтев друштву за осигурање у ситуацији када не постоји установљена обавеза првенственог обраћања осигуравачу ради сачињавања записника о оштећењу возила. С обзиром да је предметни трошак настао за тужиоца поводом предметног штетног догађаја који је скривио осигураник туженог, а да је тужилац доказао рачуном да је исти платио дана 11.05.2020. године, правилна је одлука првостепеног суда да тужилац има право на накнаду трошкова за састављање записника о оштећењу возила у висини плаћеног износа, са затезном каматом која тече од дана плаћања, од када је за тужиоца настала штета у виду умањења имовине.

Стога, по налажењу Врховног суда, тужбени захтев тужиоца има основа у цитираним одредбама Закона о облигационим односима, на шта првостепени суд правилно указује у својој пресуди и при томе правилно закључује да постоји одговорност туженог за накнаду трошкова састављања записника о оштећењу возила тужиоцу, а да је погрешан закључак другостепеног суда да тужилац није доказао нужност и оправданост тог трошка.

Полазећи од изложеног, Врховни суд налази да је жалба туженог изјављена против првостепене пресуде неоснована, а да је ревизија тужиоца изјављена против другостепене пресуде основана због погрешне примене материјалног права у побијаној одлуци.

На основу изнетог, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Како је тужилац успео у овом спору, ревизијски суд је у смислу члана 165. у вези са чланом 153. и 154. ЗПП досудио тужиоцу трошкове на име састава ревизије од 18.000,00 динара, таксе на ревизију од 3.800,00 динара и таксе на одлуку о ревизији од 5.700,00 динара, укупно 27.500,00 динара и одлучио као у ставу трећем изреке ове пресуде.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**